

SCENE 31 • NUMBER 7

Nemiet lietussargu

Tuesday, a bright, warm morning. You come down in a T-shirt. Maija stands at the door with an umbrella. "You must take it." Muris doesn't want to go out, and that means rain: the best forecast in town. Liene says Maija is always right. Almost always.

110 Words · 5 Exercises · Duration: 15 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online

LEARNING GOAL

I can say what the weather is like and say what I must or needn't take.

Maija = ■ Lena (Lukas) = ○ Liene = ▲

Tuesday morning, bright and warm. You come down the stairs in a T-shirt. Maija stands at the front door with a big black umbrella.

■ Labrīt. Kur jūs ejat bez lietussarga?

○ Uz darbu. Skatieties, cik labs laiks! Saule, divdesmit pieci grādi.

■ Šodien jums jāņem lietussargs.

○ Lietussargs? Bet mākoņu nav! Vēja arī nav.

■ Muris šodien negrib iet ārā. Tas nozīmē lietu.

○ Kaķis ir laika prognoze?

■ Labākā prognoze pilsētā.

○ Paldies, man nevajag lietussargu.

She shrugs and leans the umbrella against the door.

■ Kā vēlaties.

Outside, Liene is putting the café tables out on the pavement.

▲ Labrīt! Šodien ir karsts, vai ne?

○ Ļoti karsts! Bērziņas kundze saka, ka man vajag lietussargu.

▲ Maijai vienmēr ir taisnība. Gandrīz vienmēr.

▲ Kur ir Muris? Katru rītu viņš sēž manā logā.

○ Šodien viņš ir mājās.

▲ Ak. Tad ņemiet lietussargu.

Half past five. You come home soaked to the skin. Maija is already at the door with a towel.

○ Bērziņas kundze... Jums bija taisnība.

■ Es zinu. Te ir dvielis.

○ Paldies. Rīt es ņemu lietussargu.

■ Rīt nevajag. Rīt spīd saule.

○ Kas to saka?

Muris sits on the windowsill, perfectly dry, looking at the sky.

■ Muris.

Vocabulary

DOING THINGS

vajadzēt	must
paņemt līdzi	take (with you)

AT HOME

dvielis	towel
---------	-------

WHAT THINGS AND PEOPLE ARE LIKE

karsts	hot
pareizs	right (correct)

HERE AND THERE

ārā	outside
-----	---------

EVERYDAY THINGS

lietussargs umbrella

WEATHER

laiks weather

saule sun

grāds degree

mākonis cloud

vējš wind

lietus rain

laika prognoze forecast

LISTENING & UNDERSTANDING**L1) WHO SAYS IT**

Read the dialogue again. Who says these words? Tick the right person.

1 Labrīt. Kur jūs ejat bez lietussarga?

- ☐ A Lena
- ☐ B Maija
- ☐ C Liene

2 Maijai vienmēr ir taisnība. Gandrīz vienmēr.

- ☐ A Maija
- ☐ B Liene
- ☐ C Lena

L2) WHAT DOES IT MEAN

Tick the right English meaning.

1 Šodien jums jāņem lietussargs.

- ☐ A An umbrella? But there are no clouds! And no wind.
- ☐ B Today you must take an umbrella.
- ☐ C I know. Here's a towel.

2 Šodien viņš ir mājās.

- ☐ A Today he's at home.
- ☐ B To work. Look what lovely weather! Sun, twenty-five degrees.
- ☐ C Thank you. Tomorrow I'm taking the umbrella.

L3) HOW DO YOU SAY IT

Tick the right Latvian sentence.

1 The cat is a weather forecast?

- ☐ A Ļoti karsts! Bērziņas kundze saka, ka man vajag lietussargu.
- ☐ B Kaķis ir laika prognoze?
- ☐ C Maijai vienmēr ir taisnība. Gandrīz vienmēr.

2 Mrs Bērziņa... you were right.

- ☐ A Bērziņas kundze... Jums bija taisnība.
- ☐ B Es zinu. Te ir dvielis.
- ☐ C Kur ir Muris? Katru rītu viņš sēž manā logā.

L4) PUT THE WORDS IN ORDER

Write the words in the right order on the line.

- 1** man nevajag lietussargu. Paldies,

- 2** Rīt nevajag. Rīt spīd saule.

L5) WHAT HAPPENS FIRST

Number the lines in the order they come in the scene.

- ☐ Kaķis ir laika prognoze?
- ☐ Ak. Tad nemiet lietussargu.
- ☐ Uz darbu. Skatieties, cik labs laiks! Saule, divdesmit pieci grādi.
- ☐ Rīt nevajag. Rīt spīd saule.
- ☐ Ļoti karsts! Bērziņas kundze saka, ka man vajag lietussargu.

SCENE 31 • WORDS

Nemiet lietussargu

Take an umbrella

4 Exercises • Duration: 10 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online

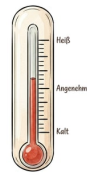
lietussargs
umbrella

laiks
weather

saule
sun

grāds
degree

vajadzēt
must

paņemt līdzī
take (with you)

mākonis
cloud

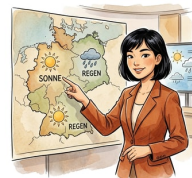
vējš
wind

ārā
outside

lietus
rain

laika prognoze
forecast

karsts
hot

Words

lietussargs

umbrella

Ak. Tad nemiet lietussargu.

laiks

weather

Kaķis ir laika prognoze?

saule

sun

Rīt nevajag. Rīt spīd saule.

grāds

degree

Uz darbu. Skatieties, cik labs laiks! Saule, divdesmit pieci grādi.

vajadzēt

must

paņemt līdzī

take (with you)

mākonis

cloud

Lietussargs? Bet mākoņu nav! Vēja arī nav.

vējš

wind

Lietussargs? Bet mākoņu nav! Vēja arī nav.

ārā

outside

Muris šodien negrib iet ārā. Tas nozīmē lietu.

lietus

rain

Muris šodien negrib iet ārā. Tas nozīmē lietu.

laika prognoze

forecast

Kaķis ir laika prognoze?

karsts

hot

Labrīt! Šodien ir karsts, vai ne?

pareizs

right (correct)

dvielis

towel

Es zinu. Te ir dvielis.

VOCABULARY & COMMUNICATION**W1) WHAT DOES IT MEAN?**

What does it mean?

1 lietus

- ☐ A drink
- ☐ B rain
- ☐ C dinner

2 laiks

- ☐ A kitchen
- ☐ B wall
- ☐ C weather

3 karsts

- ☐ A never
- ☐ B hot
- ☐ C five

4 paņemt līdzī

- ☐ A know (a person)
- ☐ B take (with you)
- ☐ C grandmother

5 vējš

- ☐ A plate
- ☐ B never
- ☐ C wind

6 saule

- ☐ A be afraid (of)
- ☐ B happy birthday
- ☐ C sun

W2) COMPLETE THE CONVERSATION

Fill the gaps with the words from the box.

Labrīt Lietussargs Šodien Uz

_____. Kur jūs ejat bez lietussarga?

Meaning: Good morning. Where are you going without an umbrella?

Labrīt Uz Šodien Lietussargs

_____ darbu. Skatieties, cik labs laiks! Saule, divdesmit pieci grādi.

Meaning: To work. Look what lovely weather! Sun, twenty-five degrees.

Šodien Uz Lietussargs Labrīt

_____jums jāņem lietussargs.

Meaning: Today you must take an umbrella.

Šodien Uz Labrīt Lietussargs

_____? Bet mākoņu nav! Vēja arī nav.

Meaning: An umbrella? But there are no clouds! And no wind.

Šodien Uz Labrīt Muris

_____šodien negrib iet ārā. Tas nozīmē lietu.

Meaning: Muris doesn't want to go outside today. That means rain.

W3) GOOD MORNING, LIENE! IT'S SUNNY TODAY!

Fill the speech bubbles.

lietussargu taisnība iekšā saule

Lena: Labrīt, Liene! Šodien spīd _____!

Liene: Saule? Bet Muris ir _____. Skatieties.

Lena: Ak. Tad man vajag _____.

Liene: Taisnība. Murim vienmēr ir _____.

Meaning: 1. Good morning, Liene! It's sunny today!

2. Sun? But Muris is inside. Look.

3. Oh. Then I need an umbrella.

4. That's true. Muris is always right.

W4) CONNECT THE MESSAGES AND MEANINGS

Match the pairs.

① Muris šodien negrib iet ārā. Tas nozīmē lietu.	⑤ A To work. Look what lovely weather! Sun, twenty-five degrees.
② Uz darbu. Skatieties, cik labs laiks! Saule, divdesmit pieci grādi.	⑥ B Today you must take an umbrella.
③ Šodien jums jāņem lietussargs.	⑦ C Good morning. Where are you going without an umbrella?
④ Labrīt. Kur jūs ejat bez lietussarga?	⑧ D An umbrella? But there are no clouds! And no wind.
⑤ Lietussargs? Bet mākoņu nav! Vēja arī nav.	⑨ E Muris doesn't want to go outside today. That means rain.

SCENE 31 • GRAMMAR

Man jāņem lietussargs

Weather and obligation

6 Exercises · Duration: 20 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online ↗

Weather and obligation

Common weather phrases include: **Līst lietus, Snieg sniegs, Spīd saule, Pūš vējš.** For temperature, **Ir silts**, it is warm; for your feeling, **Man ir auksti**, I feel cold.

Obligation uses a dative person and **jā-** plus the third-person present: **man jāņem, tev jāņem, viņam jāņem, viņai jāņem, mums jāņem, jums jāņem, viņiem jāņem.** The thing usually stays nominative: **Man jāņem lietussargs.**

For need plus an infinitive use **Man vajag gulēt.** For prohibition use **nedrīkst.** The early **Jums bija taisnība** is a past state: you were right.

Form	Example	Meaning
Man	Man jāņem lietussargs.	I must take an umbrella.
Tev	Tev jāņem lietussargs.	You must take an umbrella, familiar.
Viņam	Viņam jāņem lietussargs.	He must take an umbrella.
Viņai	Viņai jāņem lietussargs.	She must take an umbrella.
Mums	Mums jāņem lietussargs.	We must take an umbrella.
Jums	Jums jāņem lietussargs.	You must take an umbrella, polite.
noguris	Es esmu noguris.	I am tired.
nogurusi	Es esmu nogurusi.	

Form	Example	Meaning
noguris	Jūs esat noguris.	You are tired, polite.
nogurusi	Jūs esat nogurusi.	

Man jāņem lietussargs.

I must take an umbrella.

Tev jāņem lietussargs.

You must take an umbrella, familiar.

Viņam jāņem lietussargs.

He must take an umbrella.

Viņai jāņem lietussargs.

She must take an umbrella.

Mums jāņem lietussargs.

We must take an umbrella.

Jums jāņem lietussargs.

You must take an umbrella, polite.

Es esmu nogurusi (**noguris**).

I am tired.

Jūs esat nogurusi (**noguris**).

You are tired, polite.

GRAMMAR**G1) NOTICE THE USEFUL PATTERN**

Underline the form practised in this unit.

- 1 Man jāņem lietussargs.

Meaning: I must take an umbrella.

- 2 Tev jāņem lietussargs.

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

- 3 Viņam jāņem lietussargs.

Meaning: He must take an umbrella.

- 4 Viņai jāņem lietussargs.

Meaning: She must take an umbrella.

G2) CHOOSE THE FORM

Use the English meaning and the pattern in this unit.

1 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Tēv
- ☐ B Man
- ☐ C Jums

Meaning: I must take an umbrella.

2 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Tēv
- ☐ B Mums
- ☐ C Man

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

3 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Man
- ☐ B Viņam
- ☐ C Viņai

Meaning: He must take an umbrella.

4 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Viņai
- ☐ B Man
- ☐ C Viņam

Meaning: She must take an umbrella.

5 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Mums
- ☐ B Jums
- ☐ C Man

Meaning: We must take an umbrella.

6 _____ jāņem lietussargs.

- ☐ A Man
- ☐ B Jums
- ☐ C Mums

Meaning: You must take an umbrella, polite.

7 Es esmu _____.

- ☐ A nogurusis
- ☐ B nogurusi
- ☐ C noguruši

Meaning: I am tired.

8 Jūs esat _____.

- ☐ A noguruši
- ☐ B nogurusi
- ☐ C nogurusis

Meaning: You are tired, polite.

G3) COMPLETE THE MESSAGES

Fill the gaps with the words from the box.

Viņam Viņai

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: He must take an umbrella.

Viņai Viņam

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: She must take an umbrella.

Mums Jums

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: We must take an umbrella.

Jums Man

_____ jāņem lietussargs.

Meaning: You must take an umbrella, polite.

nogurusi noguruši

Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

nogurusi noguruši

Jūs esat _____.

Meaning: You are tired, polite.

G4) BUILD A SENTENCE

Put the words in order.

1

Man

jāņem

lietussargs.

Meaning: I must take an umbrella.

2 Tev lietussargs. jāņem

Meaning: You must take an umbrella, familiar.

3 Viņam lietussargs. jāņem

Meaning: He must take an umbrella.

4 jāņem lietussargs. Viņai

Meaning: She must take an umbrella.

5 jāņem lietussargs. Mums

Meaning: We must take an umbrella.

- 6 jāņem lietussargs. Jums

Meaning: You must take an umbrella, polite.

G5) WHAT WOULD YOU SAY?

Choose the right words for the situation.

1 I must take an umbrella. You say:

- ☐ A Tev jāņem lietussargs.
- ☐ B Man jāņem lietussargs.

2 You must take an umbrella, familiar. You say:

- ☐ A Tev jāņem lietussargs.
- ☐ B Man jāņem lietussargs.

3 He must take an umbrella. You say:

- ☐ A Viņam jāņem lietussargs.
- ☐ B Viņai jāņem lietussargs.

4 She must take an umbrella. You say:

- (A) Viņai jāņem lietussargs.
- (B) Viņam jāņem lietussargs.

G6) CONNECT MESSAGES AND MEANINGS

Match the pairs.

(1) Tev jāņem lietussargs.	(A) She must take an umbrella.
(2) Es esmu nogurusi.	(B) You must take an umbrella, polite.
(3) Jūs esat nogurusi.	(C) You must take an umbrella, familiar.
(4) Man jāņem lietussargs.	(D) You are tired, polite.
(5) Mums jāņem lietussargs.	(E) I must take an umbrella.
(6) Viņam jāņem lietussargs.	(F) I am tired.

7 Jums jāņem
lietussargs.

G He must take an umbrella.

8 Viņai jāņem
lietussargs.

H We must take an umbrella.